

ARADI HIRDETŐ.

13-ik szám.

Szombaton Mártz 31-én 1849.

8-ik évi folyam.

 Az előfizetésidő és hirdetések valamint ezen lapra, ugyszint az Arader Kundschaftsblatt-ra naponként elfogadtatnak a szerkesztőség irdájában, Corrayutzában, Viszkub háza 1. emeletében.

J e l e n t é s.

Alulirt ezennel közhirre teszi, hogy lakása mártól fogva a' naputzában lévő Gozon-féle házban ujonan alakult aradvárosi kórházban van.
Arad mart. 30-án 1849.

Klein Ferencz,
Aradváros fősebésze,
szülész- és fogászmester.

Robicsek orvostudor

Található Hidegh gyógyszerárában.

J e l e n t é s.

Alulirt ezennel tudtul adja, hogy éktelenséget, u. m. kezek és lábak meggörbülését, ugynezett löeslábakat, csukló benövéseket, kinövéseket és daganatokat, sőt hiányzó vagy megcsontított részeket, u. m. orrat, ajakat vagy pofákat fájdalom nélküli műtéttel gyógyíthat; továbbá mindennemű szembetegségeket műtétel által vagy a' nélkül kellőzni képes.

Minden nyegleségnek szemrehányás mellőzése végett kész, betegeknek a' gyógyíthatás lehetőségét legkissebb jutalom nélkül előre meghatározni, és felvállalt gyógyítás esetében csak sikeres kivitelnél fogadand el fizetést.

Pollak Márton,
műtevő és szemorvos.

 Található Világoson a' katonai kórházban.

Hivatal-keresés.

Egy a' gazdaság minden ágaiban, ugy erdő-, bor- és juhtenyésztésben, valamint a' számadások minden nemében számos évek óta gyakorlott egyén, ki a' magyar, német, oláh és diák nyelvben jártas, gazdasági vagy akármiféle hivatalba alkalmaztatni kíván. Bővebbet a' szerkesztőségnél.

Sveszter Ferencz könyvnyomdája

az azzal kapcsolatban lévő

Papíroskereskedése

(az Istvántéren, Kümmelmann házában) magát éves méltánylatra ajánlja.

Köszönet a' sok aradi jótevőhez.

Arad tisztelt polgárai szabadságunkért küzdő bajnokok javára olly sok enyhe adománnyal járultak, hogy részint nagy számuk, részint aggodalmas viszonyaink okozandók, mikép sok név föl nem jegyeztetett, mire nézve a' tisztelt emberbarátok és kivált a' nemeskeblű polgárnok a' szenvedők nevében tett általános köszönettel megelégedni sziveskedjenek. Ide mellékelvén azon kérelmünket is, mikép benaünket ezután is tépettel, rongyokkal és fehérneművel ellátni kegyeskedjenek. Ezentúl minden jótevők neveik nyilvánossá fognak tételni.

Landshut, törzsorvos,
és

Varjasi József,
tábori kórház gazdasági igazgató.

Az ezelőtti templom- most szabadsajtóutczában, Wadlsteiner házában két lakás 2 szobával, konyha és kamarával; egy elkülönített szoba ágyszobával; továbbá egy kis padlás naponkint kiadó.

 Ugyanott ölfá 5 $\frac{1}{2}$ és 7 $\frac{1}{4}$ pftjával eladó.

Egy pecsenyeforgató 2 nyárssal, melly eddig kevés használatban volt, jutányos áron eladó. Tudósítást vehetni a' szerkesztőségnél.

H e l y b e l i.

Katonaságunk szombaton, f. mart. hó 24-én ismét egy zsákmány birtokába jutott, miután Temesvárról kávé, cukor és egyéb czikkekkal visszajött Petrovics nevű aradi vár szatócsának csiját Uj-Aradnál megállíták és ide áthajták. Ezen esemény a' várórséget nyilván fölötte bosszantá, minthogy azt nem ugy hallgatá el, mint a' f. hó 22-én történt 10 hordó bor elfogatást, mert a' várost éjjel tájban rendkívül kezdé bombázni, melly 2 $\frac{1}{2}$ óráig tartott bombázat megint nagy kárt okozott, és Arad lakosait annál inkább aggasztá, minthogy f. hó 9-ke óta némi nyugalomhoz szoktak.

Ezen alkalommal tüzeink is derekasan tüzeltek a' várba.

Pándi ezredes új hathatós kezelése alatt lévő mezőhegyesi dicső ménesintézetből f. hó 29-én több

válogatott lovak, jól felhámozva, érkeztek meg, ügyünk előtt használandók, mellyek jeles szolgálatot teendnek.

Már egy éve, mióta az egyébiránt nem jelentéltelen országos vásáraink tartatni megszűntek! f. hó 25-én mégis, a' mint mondják, közel a' serházhoz baromvásár tartatott, de csekély vala, mint-hogy ezen Judicate-vásár tartásáról csak kevesen értesítették, így tehát Arad mind mind inkább sülyed. —

V e g y l e t.

—*—. A' törvényhozás határozata következtében, az ország közönsége ezennel következőkről értesítettik:

1. A' tíz forintos magyar pénzjegyek legközelebb forgalomba fognak tétetni.

2. Ezennel rendeltetik: hogy ezen pénzjegyek minden közpénztárakban akár adó, akár más bármintemű fizetések alkalmával, névszerinti teljes értékökben, tíz ezüst forint gyanánt (egy forintra három huszast számlálva) elfogadtassanak.

3. Ezen pénzjegyeknek értékét a' magyar álladalom minden javaival biztosítván, elfogadásukra nézve a' magánosoknak mi aggodalma sem lehet.

4. Ezen tíz forintos pénzjegyeknek ismertető leírása következő:

A' tíz forintos pénzjegyek 4 és 1 negyed hüvelyk magasak, és 5 és fél hüvelyk szélesek, 's valamivel fehérebb papírra nyomatvák, mint az 5 és 100 forintos pénzjegyek.

Előlapjukat viola szürke kőnyomatú virágos alapon domború modorban vésett arabesk szegély környezi. A' szegélyzet felső két szegletében római szám, alól a' középben magyar ezimer, felöl a' középben, valamint a' szegélyzet alsó két szegletében is egy paizs, 's ebben fekete ónyomatú arabs 10 szám, minden oldalán két hosszú keskeny tér, ezek mindegyikében e' szavak tíz forint négy nyelvben feketén nyomatva, a' magyar ezimer mind két oldalán nyolcz szegletű tér, 's ebben jobbra a' sor, balra a' szám látható.

A' virágos, és merő körökből álló alapon sötétebb színben arabs tíz szám tűnik elé, e' fölött, pedig ónyomatban olvasható:

Tíz forint.

Ezen pénzjegy minden magyar álladalmi és közpénztárakban tíz ezüst forint gyanánt, három huszast egy forintra számítva, elfogadtatik, 's teljes névszerinti értéke a' közállomány által biztosítottatik. Budapestén sept. 1-én 1848.

Kossuth Lajos, pénzügyminister.

A' hátlapnak barna ónyomatú 's domboru modorban vésett arabesk szegélylyel környezett racsos alapján, fekete betűkkel a' pénzjegyek hamisítói és utánczói elleni büntetés öt nyelvben van nyomatva. Kelt Debreczenben mart. 19. 1849.

A' pénzügyministerium,

—*—. Az igazoló bizottmány jeletése, a' képviselőház f. 1849. évi febr. 28-án 867 sz. alatt hozott határozat értelmében végzett igazolási működésről.

Az elnökség és jegyzői kar által elkészítet névjegyzék a' működni megszűnt biztosokról, kormány részéről kiadott névsor nyomán, az igazolás eredménye következő:

1849. évi mart. 1-ig meg nem jelentek, 's bizottmány előtt távollétöket nem igazolták; kivételöleg a' fenebbi határozat értelmében lemondott tagokul tekintendők:

Agoston József, borsodmegyei. Ányos István, veszprémmegyei. Bartos Ede, baranyamegyei. Bazerédi László, vas megyei. Borsiczki István, trencsinmegyei. Bransch Mihály, uje gyházvidéki. Csek Zsigmond, pozsonymegyei. Csolokos Dénes, kraszóme gyei. Desko Athanaz, temesmegyei. Dóri Frigyes, tolnamegyei. Eitel Frigyes, nagysinkszéki. Ekstein Rudolf, pestmegyei. B. Eötvös József, borsodmegyei. Fabinyi Frigyes, Medgyes városi. Fábi István, sárosmegyei. Falk Károly, kóhalomszéki. Farkas Pál, barsmegyei. Gr. Festetics Géza, terhérmegyei. Francsek József, szepesmegyei. Friedenfels Ödön, uje gyházvidéki. Gál János, oláhfalva városi. Ghiczi Kálmán, komárommegyei. Gou Károly, segesvár városi. Graefl József, hevesmegyei. Hajós József, pestmegyei. Hauzer Ernő, pozsonyvárosi. Hetyei István, vas megyei. Hetyei Vincze, vas megyei. Horvát Dániel, Csik-szerdahelyi. Jakóbi János, kóhalomszéki. Justh György, Turóc megyei. Kapi Ede, sárosmegyei. Kemény Domokos, Gyulafejérvár városi. Kis Miklós, temesmegyei. Kovácsics János, nyitra megyei. Lukinics Mihály, sopron megyei. Maister Samu, szászsebeszéki. Markhot János, nyitra megyei. Mysz Károly, brassóvidéki. Noszter József, Pozsony városi. Nozdroviczki Gyula, trencsinmegyei. Pap János, veszprémmegyei. Pázmándi Dénes, komárommegyei. Perczel Vincze, baranyamegyei. Piller Gedeon, sárosmegyei. Pócsa Ferencz, F. fejmegyei. Prónai Gábor, turóc megyei. Pulszki Ferencz, nógrádmegyei. Putheány József, zalamegyei. Raczkovics Kozma, torontálmegyei. Raisz Szilárd, szepesmegyei. Reisig Alajos, vas megyei. Rozenfeld József, Szeben városi. Rudnyánszki János, nyitra megyei. Sárközi József, komárommegyei. Schmidt Mihály, nagysinkszéki. Schmidt Konrad, szerdahelyszéki. Schmidt Antal, Szeben városi. Sebestyén László, pozsonymegyei. Sebestyén Ignác, barsmegyei. Schnell József, Medgyes városi. Soltész Istenbenbizó, beszterczevidéki. Szapári Antal, vas megyei. Szuczáni József, Fiume tengerparti. Gr. Széchenyi István, sopronmegyei. Szentiványi György, háromszéki. Szerb Tivadar, aradmegyei. Tolnai Károly, zalamegyei. Ulman László, trencsinmegyei. Vagyon Antal, nyitra megyei. Venrik Mihály, Segesvár városi. Vermes Ilés Pápa városi. Vitulai József, trencsinmegyei. Zahorai Márton, bácsmegyei. Zákó Péter, bácsmegyei. Zimmermann József, szerdahelyszéki.

Zmertics Károly, nyitrai megyei. Zsenyeyi Pál, zemplényi megyei.

—*°. A' honvédelmi bizottmány elnöke Bem tábornoknak következő rendeleteket küldött:

1-ör. Hogy a' szászoknak semmiféle ígéreteket ne tegyen, 's a' kormány politikáját ne anti-cipálja, hanem csak annyit nyilatkoztasson ki, hogy sorsuk jövőbeni magukviseletétől függend.

2. Az orosz segédseregeket honárulólág a' hazába ök híván be, eszközöljék: hogy azok az országból rögtön kitakarodjanak, különben a' szász nép, mellynek ezen árulásához hasonló lépést a' historia nem mutat, vagy ki fog az országból üzetni, vagy pedig a' törvény oltalmától és minden szabadságaiktól megfosztatni, 's javaik az árulások és pártütések által okozott károknak 's pusztításoknak és hadköltéseknek kárpótlásaul elkoboztatni.

3-ör. Megrendelte, hogy az oroszok behívásának főeszközeit azonnal elfogassa, 's Csányi kormánybiztos rendelkezése alá olly nyilvánítással küldje át, hogy az oroszok kitakarodásának kezelei gyanánt fogságban maradván, ha a' népjog ellenesen betolakodott orosz seregek rögtön ki nem vonulnak, vagy épen előre nyomulni merészlenének, ezen invasio fő czinkosai hadi törvény elébe állíttassanak, 's minden kegyelmet kizárva halállal büntetessenek.

4-szer. Megrendelte Bem generalisnak, hogy Szebent tartsa utolsó emberig, 's nyilatkoztassa ki a' szebeni népnek, hogy ha az ellenség által orosz segítséggel megtámadtatnék, mindenek előtt Szebent fogja irgalom nélkül összelövetni, 's annak romjaiból rakni seregüknek mellvédet, azért a' város tisztviselői, családjaiknak kezesekül hátrahagyásával menjenek ki az ellenséges táborba, 's az oroszokat, kiket behívtak városuk fenmaradásának érdekében, távoztassák ki; különben Szeben el fog pusztulni.

5-ör. Brassót mint az oroszok behívásának másik czinkosát maga feladására szólítsa fel azon nyilatkozattal, hogy ha magát fel nem adja, Szeben fog érte bünhödni, 's ostrommali bevétel esetében prédára bocsáttatik.

6-ör. Az orosz foglyokra nézve emlékeztette, hogy az oroszokat becsületes ellenségnek nem tekintheti, mert rabló módra, had üzenet nélkül 's népjog ellenesen tört be az országba.

7-er. Megrendelte, hogy a' Verestoronyi passust járhatlanná tegye.

8-ör. Tudtára adta, hogy a' szászföld viszonyainak definitiv elrendezését a' kormány magának tartja fel, abba tehát ne avatkozzék; most ideiglenesen minden polgári hatóság alá helyezendő.

A' kormány elnök ur ebbéli intézkedéseit a' képviselőház egyhangulag elfogadván, határozattá lön. (Közlöny.)

—*°. Épen most érkezett, 's az orsz. honvédelmi bizottmányhoz már el is küldött szebeni hírlapban következő tudósítás áll: Bem tábornok

megett mindent Verestoronyánál, hogy az ellenség ott be ne nyomulhasson. Szebeben elfogatott 21 ágyu, 6000 ágyutöltény, 1 millio gyutacsos puska-töltény, 5000 puska, 150 mázsa lópor, 2 törzstiszt, 14 német és muszka tiszt, 500 közvitéz, 123 sebesült a' kerodában. Benignit köcsijában lötték meg, mikor éppen indulóban volt. (Honvéd.)

—*°. Előleges közlés a' képviselőház mart. 21-ki üléséről.

Borura derü! Palóczy Lászlónak Asztalos Pál felett tartott gyász emlékbeszédét, Bem tábornok urnak legujabb dicső győzelmeiről örvedetes jelentése váltá fel, és a' képviselő ház egyhangulag elhatározá, ebbeli a' nemzet képviselö a' győző tábornokot, újabb érdemeinek elismerésül a' nagy érdemkereszttel és az altábornagyi ranggal feldiszesíteni; ebbeli határozatának életbeléptetését a' derék hadügyminister urra bizván. — Győztes hadseregének pedig ismét köszönetet szavazott. Azon hazafiai örömet, mellyet Bem altábornagy úr nevezetes jelentései minden becsületes honpolgár szívében ébresztettek, nincs toll, melly leírja. — A' halhatatlan érdemű Csányi László orsz. teljh. biztos úr Szeben bevételének emlékére egy lapot nyomtatott 's küldött a' nemzetgyűlésnek, melly jegyzőkönyvbe iktattatni 's több példányokban utánnymatni rendeltetett.

—*°. Az osztrák négy tábornokai Puchner, Phersman, Graeser és Jovics is 3 századdal futottak ki Erdélyből Oláhországba.

—*°. Győagyőson e' hó első hetében temették el Windischgrätz hg fiát, ki a' kápolnai csatában kapott sebe következtében ballagott a' más világra.

—*°. A' „Közlöny“-ben nem rég Berger b. alezredes Kápolnánál történt elfogatása tudomásul tetetett. Azon esetre, ha ez, mint hírlík, Berger b. aradi várnagy fia, ugy ez az öreg urban nem csekély benyomást teend, és őt is tán csak azon gondolatra juttatja: hodie tibi, cras mihi.

—*°. E' napokban Soborsinnál állott csapataink az ellenséges oláh csoportokat és czimboráikat a' maroson túl megtámadák és Facsetig üzték.

—*°. Pestről. A' nagy Windischgraetz Pesten összehívatta a' gazdagabb zsidókat, 's 300 ezer pftnyi ezüstöt kívánt tőlök; de miután ezek többet 80 ezernél összeszedni nem tudtak, leszidta őket, hogy ök okai a' magyarok előnyomulásának 's fenyegette őket, hogy ő, hogy ha nyerend, boszút fog állani rajtok iszonyút; mérge nagyságát az ó-budaiakon tölteni akarván különösen. Imádkoznak is a' zsidók, hogy ő magassága nyerhesen, 's kapott sebe mielőbb könnyitessék — a' halál által.

Ő herczegsége a' nagy Windischgraetz különös kegyelmes atyai gondoskodásból, minden pénztárat magához vett, nyugdíj, árva és halott pénztárat is.

A' német tisztok nagyon le vannak hangolva. Most már nem mondják: „Lumpengesindel, sie laus fen wie die Hunde;“ hanem ekkép szólnak: „Das ist eine reguläre, tapfere Armee und wer mir sagt, daß das ein Gesindel ist, bekommt eine Ohrfeige. Das ist ein schönes Gesindel! Von diesem Gesindel können wir alte Eseln lernen.“ Így nyilatkozott egy osztrák főtiszt közhelyen. Pestről minden fecskendők Budára vitettek. A' becsületes emberek a' zálagházból ujlag 2000 pftot vittek el.

A' magyar színház szigoruan megmotoztatott, minthogy híre volt, hogy a' magyarok részére fegyvert és löpört készítenek benne. — A' különben olly ártatlan „Csikós“ előadását megtiltották, mert a' németek igen gyűlölik a' hortobágyi pusztát, minthogy még nem mehettek odáig, de leginkább azért, mert az ostor- és baltajáték fordul elő benne, mitől e' nagy vitézek igen irtóznak.

Bécsben nem a' legtisztább levegő van, a' katonaság odahagyta a' házakat és kaszárnyákat, 's a' Glacisn ütött tanyát. Azonban még nem tudni tisztán, honnan fú a' szél.

—^o. Pozsony városát az ellenséges seregek által rája vetett sarczok annyira kimerítették, 's a' jövő menő osztrák seregek tartása által terheltevé olly tömérdek költségbe verte magát, hogy a' napokban kénytelen volt a' bécsi banktól 100 ezer forintot kölcsön venni. Ezt maga a' „Figyelmező“ vallja be, tehát nincs okunk a' hír valóságában kételkedni.

—^o. Temesvár. Minden szerb községek fel vannak szólítva, hogy követeket válaszszanak, 's küldjenek Kikindára, hogy ott a' patriarcha elnöklete alatt, a' nevezett osztályfőnökkel együtt, a' szerb vajdaság alkotmányát és alapjogait elkészítsék, 's az osztrák ministeriumnak megerősítés végett fölterjesszék. (Közlöny.)

—^o. Glaszgov-ban egy kertész a' falánk hernyók elpusztításukra épen olly csalhatlan, mint egyszerű szert talált fel. Ó t. i. ruhadarabokat gyajuból estenként fákra és bokrokra szerteszet rak, és reggel azokat azon féreggel fődve találja, melly a' hideg és nedvesség ellen abban menedéket keres; és úgy közülök naponként ezreket elől.

—^o. Kitünő jó eczet' nyereségen készítése. E' végre egy részlet méz vízzel föleresztetik és ezen keverék forrongás vegett megkivántató melegre tétetik, mi által egy igen savanyu és fölötte kellemes folyóság ered, melly igazi eczet, és jóságára nézve a' boreczetet felülmulja, 's kiváltképen két oknál fogva megérdemli, hogy használatba jőjön: minthogy először ezen méz-eczet a' boreczetnél olcsóbb és aztán a' hamisítás veszedelmének nincs kitéve, mi a' boreczetrel igen gyakran megtörténik.

Gabona-, liszt-, széna- és szalma arak
Martziushó 30-ól 1849.

Nevenként:	Egy posonyi mérő való- pénzben					
	legjobb		középsz.		silány	
	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.
Tiszta búza	8	30	8	15	8	—
Kétszeres	7	45	7	30	7	—
Rozs	6	—	5	30	5	—
Arpa	3	15	3	—	2	15
Zab	3	45	3	30	3	15
Kukoricza	4	—	3	36	3	15
1 mázsa lángliszt	20	—	—	—	—	—
1 „ Zsemleliszt	17	30	—	—	—	—
1 „ Fehér kenyérl.	13	—	—	—	—	—
1 „ Fekete szinte	10	—	—	—	—	—
Széna mázsa	2	30	—	—	—	—
12 mázsa Zsubszalma	—	20	—	—	—	—

Márta	Neve és sorsa a' meghalálozottnak	Vallása	Kora	Betegsége	Lakása és halálozati helye
17	Kitkay Károly, korcsmáros' f.	Kath.	2 ¹ / ₃ e.	torokgyik	Gája k. v.
18	Csiki Trézsi, özvegyő	—	46 —	vízkór	Teglautcza.
—	Wurm János, ácsállér' f.	—	1 ¹ / ₃ —	görcsök	Akácuteza 176
—	Tenczer Márton úr, mézárasmester	—	66 —	idegláz	Főutcza 803
—	Bulsán Juon, honczissori megyei rab	G. n. e.	39 —	tüdővész	Megyeikórház.
19	Beke Mihály, aradi napszános	Kath.	60 —	vízkór	szinte.
—	Szakov Oreszto, korcsmáros' f.	G. n. e.	2 —	görcsök	Poltura.
—	Szlavik Lukács, földész	Kath.	58 —	tüdőlob	Magyarváros 895
20	Milesiv Döme, kocsis	G. n. e.	40 —	szinte	szinte.
21	Suber Zsuzsi, özvegyő	Kath.	77 —	halva találtatott	Marospart.
—	Juhász János, nagy-iratosi megyei rab	—	52 —	súly	Megyeikórház.
22	Szeccsánszki Szimanka, földész	G. n. e.	22 —	tüdővész	Gája k. v.
—	Balog Mária, kocsis' l.	Kath.	16 hó	görcsök	szinte.
—	Tapolcsányi István úr, kereskedő	—	72 c.	tüdővész	Reggelintcza 573
—	Popovits Erzsébet, kereskedő' l.	G. n. e.	20 —	mellvízkór	Kigyóutcza.
23	Weiler József, vasároslegény	Kath.	21 —	tüdőlob	Keresztutcza 467
24	Kuzmán Juon, földész	G. n. e.	65 —	májlob	Gája k. v.
—	Tulukán Mária, földésző	—	31 —	vízkór	szinte 475

Szerkeszti, kiadja 's nyomtatja Sveszter Ferencz.